

การส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เป็นกลไกในการสร้าง คุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตแก่ประชาชน

ดร.วัชรวิทย์ กิรติคุลชีโรจน์

ประธานกรรมการบริหาร Harvard Asia Academy

พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของสังคมไทยมาอย่างยาวนาน โดยมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมจิตใจและวิถีชีวิตของคนไทยให้มีคุณธรรมและจริยธรรม อย่างไรก็ตาม ในยุคปัจจุบันที่สังคมมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การส่งเสริมให้พระพุทธศาสนาเป็นกลไกในการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมแก่ประชาชนจำเป็นต้องมีการปรับตัวและพัฒนาแนวทางใหม่ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม การส่งเสริมการศึกษาและปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันเป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม โดยควรมีการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่เข้าถึงง่ายและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน เช่น การจัดอบรมธรรมะระยะสั้น การสร้างแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้และปฏิบัติธรรมด้วยตนเอง และการส่งเสริมให้มีการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาให้มีความน่าสนใจและสอดคล้องกับชีวิตจริงของเยาวชน ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่วัยเยาว์

รูปภาพแสดงวิถีสังคมไทยในชนบทในอดีตกับพระพุทธศาสนา

การสนับสนุนบทบาทของวัดและพระสงฆ์ในการเผยแผ่ธรรมะและพัฒนาชุมชนเป็นอีกกลไกสำคัญ โดยควรส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาและกิจกรรมพัฒนาสังคม ตลอดจนพัฒนาศักยภาพของพระสงฆ์ให้สามารถเผยแผ่ธรรมะได้อย่างมีประสิทธิภาพและเข้าถึงคนทุกกลุ่ม การใช้สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเผยแผ่ธรรมะ เช่น การผลิตสื่อธรรมะในรูปแบบที่น่าสนใจ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ และการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ธรรมะออนไลน์ ก็เป็นแนวทางที่จะช่วยให้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

รูปภาพแสดงการแสดงธรรมแก่ประชาชนในวัด

การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางพระพุทธศาสนา ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรทางพระพุทธศาสนาและภาคส่วนต่างๆ ในสังคม จะช่วยให้เกิดการบูรณาการความรู้และการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการแก้ปัญหาสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธและการเรียนรู้วัฒนธรรมพุทธศาสนา ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ประชาชนได้สัมผัสและซึมซับคุณค่าของพระพุทธศาสนาผ่านประสบการณ์ตรง

ท้ายที่สุด การส่งเสริมให้มีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการแก้ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม จะช่วยให้สังคมเห็นคุณค่าและความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเครื่องมือในการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยควรมีการจัดทำโครงการนำร่องและการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการแก้ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม

Harvard Asia Academy ขอนำเสนอมาตรการ 10 ข้อในการส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เป็นกลไกในการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตแก่ประชาชนในสังคมไทย พร้อมคำอธิบายประกอบแต่ละข้อ ดังนี้:

1. ส่งเสริมการศึกษาและปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน

การส่งเสริมให้ประชาชนได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง โดยอาจเริ่มจากการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาในชุมชน สถานศึกษา และสถานที่ทำงาน เช่น การสวดมนต์ นั่งสมาธิ และฟังธรรมเทศนาเป็นประจำ นอกจากนี้ ควรมีการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับหลักธรรมและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเน้นการปฏิบัติจริงและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เข้าร่วม การส่งเสริมให้มีการศึกษาพระไตรปิฎกและคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนาในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ผ่านสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ วิดีทัศน์ และแอปพลิเคชันบนมือถือ ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้

ประชาชนเข้าถึงหลักธรรมได้ง่ายขึ้น การสร้างเครือข่ายผู้ปฏิบัติธรรมในชุมชนและสังคมออนไลน์ จะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจในการปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง

รูปภาพแสดงการอบรมหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับหลักธรรมและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงอุดมศึกษา เป็นมาตรการสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชน โดยควรออกแบบหลักสูตร ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์และการประยุกต์ใช้หลักธรรมในชีวิตจริง มากกว่าการท่องจำหลักธรรมเพียงอย่างเดียว ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การเข้าค่ายธรรมะ การปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และการทำโครงการคุณธรรม เพื่อให้นักเรียนนักศึกษาได้เรียนรู้และซึมซับหลักธรรมอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย น่าสนใจ และเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน เช่น การใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือน (Virtual Reality) ในการจำลองเหตุการณ์สำคัญในพระพุทธศาสนา หรือการใช้เกมส์และแอปพลิเคชันในการเรียนรู้หลักธรรม การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน โดยเชิญพระสงฆ์หรือวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญมาให้ความรู้แก่นักเรียนนักศึกษา ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในหลักธรรมและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การเข้าค่ายธรรมะ การปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และการทำโครงการคุณธรรม

3. สนับสนุนบทบาทของวัดและพระสงฆ์ในการเผยแผ่ธรรมะและพัฒนาชุมชน

การสนับสนุนให้วัดและพระสงฆ์มีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่ธรรมะและพัฒนาชุมชน เป็นมาตรการที่จะช่วยให้พระพุทธศาสนาเข้าถึงประชาชนได้อย่างกว้างขวาง โดยควรส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาและกิจกรรมพัฒนาสังคม เช่น การจัดอบรมธรรมะ การให้คำปรึกษาทางจิตใจ และการจัดโครงการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน ควรมีการพัฒนาศักยภาพของพระสงฆ์ให้มีความรู้ความสามารถในการเผยแผ่ธรรมะที่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน โดยอาจจัดอบรมเทคนิคการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีในการเผยแผ่ธรรมะ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวัด หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรภาคประชาสังคม ในการดำเนินโครงการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน การสนับสนุนให้วัดพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาที่ทันสมัย มีพิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด ธรรมะ และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ก็จะช่วยดึงดูดให้คนรุ่นใหม่สนใจเข้าวัดและศึกษาธรรมะมากขึ้น

รูปภาพแสดงการจัดอบรมธรรมะ การให้คำปรึกษาทางจิตใจ

4. ส่งเสริมการบูรณาการหลักธรรมในการบริหารองค์กรและการทำงาน

การส่งเสริมให้มีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการในการบริหารองค์กรและการทำงาน เป็นมาตรการสำคัญในการสร้างสังคมคุณธรรม โดยควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรม เช่น หลักอิทธิบาท 4 ในการทำงาน หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารทรัพยากรบุคคล และหลักสัพพัตถ 7 ในการเป็นผู้นำที่ดี ควรส่งเสริมให้องค์กรมีนโยบายและแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความซื่อสัตย์ ความเมตตา กรุณา และความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในองค์กรอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบุญตักบาตร การฟังธรรมเทศนา และการทำกิจกรรมจิตอาสา ร่วมกัน การสร้างเครือข่ายองค์กรคุณธรรมและการจัดประกวดองค์กรต้นแบบด้านคุณธรรมจริยธรรม จะช่วยสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้องค์กรต่างๆ เห็นความสำคัญของการนำหลักธรรมมาใช้ในการบริหารและการทำงาน

รูปภาพแสดงการรับประกาศเกียรติคุณขององค์กรคุณธรรม

5. พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีในการเผยแผ่ธรรมะที่เข้าถึงคนทุกกลุ่ม

การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีในการเผยแผ่ธรรมะที่สามารถเข้าถึงคนทุกกลุ่ม เป็นมาตรการสำคัญในการทำให้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นที่รู้จักและเข้าใจอย่างกว้างขวาง โดยควรมีการผลิตสื่อธรรมะในรูปแบบที่หลากหลายและน่าสนใจ เช่น ภาพยนตร์สั้น แอนิเมชัน พอดแคสต์ และเกมส์ธรรมะ ที่นำเสนอหลักธรรมในบริบทที่เข้ากับชีวิตประจำวันของคนในสังคมปัจจุบัน ควรพัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์และแอปพลิเคชันที่รวบรวมคลังความรู้ทางพระพุทธศาสนา และเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานสามารถเรียนรู้และปฏิบัติธรรมได้ด้วยตนเอง เช่น การฟังธรรมเทศนาออนไลน์ การทำแบบทดสอบความเข้าใจในหลักธรรม และการบันทึกการปฏิบัติธรรมประจำวัน

นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแผ่ธรรมะ โดยสร้างเนื้อหาที่น่าสนใจและเหมาะสมกับแต่ละแพลตฟอร์ม เช่น การทำอินโฟกราฟิกสรุปหลักธรรมสำหรับ Instagram หรือการทำคลิปวิดีโอสั้นๆ อธิบายธรรมะสำหรับ TikTok การจัดอบรมให้พระสงฆ์และผู้สนใจในการผลิตสื่อธรรมะที่มีคุณภาพ ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งในการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของสื่อธรรมะที่เข้าถึงคนทุกกลุ่ม

รูปภาพแสดงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแผ่ธรรมะ

6. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางพระพุทธศาสนา

การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นมาตรการสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ใหม่และแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักธรรมกับสภาพสังคมปัจจุบัน โดยควรมีการสนับสนุนทุนวิจัยให้แก่สถาบันการศึกษา องค์กรทางพระพุทธศาสนา และนักวิจัยอิสระ ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการแก้ปัญหาสังคม การพัฒนาจิตใจและปัญญา และการสร้างสังคมแห่งความสุขอย่างยั่งยืน ควรมีการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางพระพุทธศาสนา ที่เน้นการบูรณาการความรู้ทางพระพุทธศาสนา กับศาสตร์สมัยใหม่ เช่น จิตวิทยา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เพื่อสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ ในการเผยแผ่และปฏิบัติธรรม นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีการจัดประชุมวิชาการและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้นักวิชาการ พระสงฆ์ และผู้สนใจได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ การสนับสนุนให้มีการตีพิมพ์และเผยแพร่ผลงานวิจัยด้านพระพุทธศาสนาในวารสารวิชาการและสื่อสาธารณะ จะช่วยให้องค์ความรู้และนวัตกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นที่รู้จักและนำไปใช้ประโยชน์ในวงกว้าง

การจัดประชุมวิชาการและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ

7. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรทางพระพุทธศาสนาและภาคส่วนต่างๆ ในสังคม

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรทางพระพุทธศาสนาและภาคส่วนต่างๆ ในสังคม เป็นมาตรการสำคัญในการผลักดันให้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นกลไกในการสร้างคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย โดยควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการความร่วมมือระหว่างองค์กรพุทธศาสนา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อกำหนดนโยบายและแผนงานในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในระดับประเทศ ควรส่งเสริมให้มีการจัดโครงการและกิจกรรมร่วมกันระหว่างองค์กรต่างๆ เช่น การจัดค่ายอาสาพัฒนาชุมชนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา การจัดเวทีสาธารณะเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างสังคมคุณธรรม และการร่วมกันรณรงค์ส่งเสริมค่านิยมที่ดีงามในสังคม นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและความเชี่ยวชาญระหว่างองค์กรต่างๆ เช่น การให้พระสงฆ์เข้าไปสอนธรรมะในสถานประกอบการ หรือการให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีช่วยพัฒนาระบบการเรียนการสอนธรรมะออนไลน์ การสร้างฐานข้อมูลกลางและแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสานงานระหว่างเครือข่าย จะช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

รูปภาพแสดงพระสงฆ์เข้าไปสอนธรรมะในสถานประกอบการ

8. พัฒนาระบบการศึกษาและการปฏิบัติธรรมสำหรับพระภิกษุสามเณรให้มีคุณภาพและทันสมัย

การพัฒนาระบบการศึกษาและการปฏิบัติธรรมสำหรับพระภิกษุสามเณรให้มีคุณภาพและทันสมัยเป็นมาตรการสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันสงฆ์ซึ่งเป็นแกนหลักในการเผยแผ่และสืบทอดพระพุทธศาสนา โดยควรมีการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของสังคมปัจจุบัน เช่น การเพิ่มวิชาภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารสมัยใหม่ ควรส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยในการศึกษาพระธรรมวินัย เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชันสำหรับการท่องจำและวิเคราะห์พระไตรปิฎก หรือการใช้ระบบการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของพระภิกษุสามเณรในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมทักษะการสอนและการเผยแผ่ธรรมะแก่พระภิกษุสามเณร โดยเน้นเทคนิคการสื่อสารที่เข้าถึงคนรุ่นใหม่และการประยุกต์ใช้หลักธรรมกับปัญหาสังคมร่วมสมัย การสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างพระภิกษุสามเณรทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะช่วยเปิดโลกทัศน์และเสริมสร้างความเข้าใจในพระพุทธศาสนาในบริบทที่หลากหลาย

รูปภาพแสดงการใช้ระบบการเรียนการสอนออนไลน์เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา
ของพระภิกษุสามเณรในพื้นที่ห่างไกล

9. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธและการเรียนรู้วัฒนธรรมพุทธศาสนา

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงพุทธและการเรียนรู้วัฒนธรรมพุทธศาสนา เป็นมาตรการที่จะช่วยให้ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้สัมผัสและเรียนรู้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาผ่านประสบการณ์ตรง โดยควรมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ การจัดทำป้ายให้ความรู้ และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม ควรส่งเสริมให้มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธที่หลากหลาย เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทำบุญตักบาตร การฝึกปฏิบัติสมาธิระยะสั้น และการเรียนรู้ศิลปะและสถาปัตยกรรมทางพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ ควรพัฒนาบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์และผู้ประกอบการ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและน่าสนใจ การส่งเสริมให้มีการจัดเทศกาลและงานประเพณีทางพระพุทธศาสนาที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม จะช่วยสร้างความประทับใจและความเข้าใจในวัฒนธรรมพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้ง

การจัดเทศกาลและงานประเพณีทางพระพุทธศาสนาแห่งเทียนพรรษาที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม

10. ส่งเสริมการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการแก้ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม

การส่งเสริมการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการแก้ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นมาตรการที่จะช่วยให้สังคมเห็นคุณค่าและความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเครื่องมือในการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยควรมีการจัดทำโครงการนำร่องในการประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อแก้ปัญหาสังคม เช่น การใช้หลักอริยสัจ 4 ในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน หรือการใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการสร้างความสามัคคีและลดความขัดแย้งในสังคม ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยและพัฒนาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การใช้แนวคิดเรื่องความไม่ประมาทในการรณรงค์ลดการใช้พลาสติก หรือการใช้หลักมัชฌิมาปฏิปทาในการส่งเสริมการบริโภคอย่างพอเพียง นอกจากนี้ ควรสนับสนุนให้องค์กรพุทธศาสนาและพระสงฆ์มีบทบาทนำในการริเริ่มโครงการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยบูรณาการหลักธรรมกับความรู้สมัยใหม่ การจัดเวทีสาธารณะและสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อนำเสนอกรณีศึกษาความสำเร็จในการนำหลักธรรมมาแก้ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม จะช่วยสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้เกิดการขยายผลในวงกว้าง

รูปภาพแสดงระบบนิเวศของวัดในการนำหลักธรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

Harvard Asia Academy ได้ถอดบทเรียนพบว่า การส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เป็นกลไกในการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมไทยนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรทางพระพุทธศาสนา และประชาชนทั่วไป โดยมุ่งเน้นการทำให้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่เข้าถึงง่าย เข้าใจได้ และนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน ด้วยวิธีการที่หลากหลายและสอดคล้องกับบริบทของสังคมปัจจุบัน การดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจังในการส่งเสริมพระพุทธศาสนาให้เป็นกลไกในการสร้างคุณธรรมและจริยธรรม จะช่วยให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความสงบสุข มีความเอื้ออาทร และมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมที่ Harvardasia.co.th

รูปภาพแสดงวัดพระศรีรัตนศาสดารามแหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนาของไทยในระดับโลก